

**Curso
2020/21**

IES BRIÓN

Departamento de
Latín e Grego

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA

Materia: Latín II

INDEX

I.Introdución.	pax 3
II. Contribución da área ao desenvolvemento das competencias clave.	pax 3-9
III .Concreción de obxectivos da área Latín II.	pax 9-10
IV Relación de estándares de aprendizaxe	pax 10-22
a) temporalización b) grao mínimo avaliable c) procedementos e instrumentos de avaliación.	
V. Concrecións metodolóxicas.....	pax 22-29
VI. Materiais e recursos didácticos.....	pax 29-30
VII. Avaliación	pax 30-32
VIII Indicadores para avaliar a práctica docente	pax 32-33
IX. Organización das actividades de seguimento, recuperación e avaliación da materia pendente.....	pax 33
<hr/>	
X. Acreditación de coñecementos previos	pax 33
XI. Deseño avaliación inicial e medidas a adoptar en función dos resultados.....	pax 33
XII. Atención a diversidade	pax 33-34
XIII. Temas transversais	pax 34 -35
XIV. Actividades extraescolares.	pax 36
XV. Mecanismos de revisión, avaliación e modificación da programación didáctica.	pax 36-39
XV. Inclusión das propostas de mellora da memoria.	
<hr/>	

I. Introducción

Ademais dos contidos morfolóxicos e sintácticos a materia de latín proporciona ao alumnado unha serie de elementos que lle permiten coñecer o contexto histórico no que se desenvolveron a sociedade e a cultura romanas, en aparencia tan diferentes da sociedade e da cultura da nosa propia época, pero que tantas semellanzas pode sacar á luz nun exame máis detido.

Conxuntamente co grego, a outra gran lingua do mundo clásico, o latín constitúe un apoio inestimable para a aprendizaxe das modernas linguas romances e ofrece ao alumnado que da os seus primeiros pasos no campo das humanidades, das ciencias sociais ou da lingüística, un acceso directo ás bases da nosa cultura occidental.

Pola súa banda, a práctica da tradución constitúe unha experiencia de investigación que utiliza a lóxica do pensamento, favorece a memoria e potencia os hábitos de rigor e constancia no estudo, co que se razoa mellor e se aprende a aprender. Neste senso, parece recomendable seguir un método natural no que as regras morfosintácticas se deduzan da práctica da lectura e da tradución e a súa aprendizaxe sistemática constitúa unha segunda fase.

O estudo do latín, propiciando a disposición e a habilidade para organizar a aprendizaxe, favorecendo as destrezas de autonomía, disciplina e reflexión, exercitando a memoria mediante a recuperación de datos e situando o desenvolvemento formativo nun contexto de rigor lóxico, favorece o proceso de aprender a aprender.

En canto á familiarización coas etimoloxías grecolatinas, cos mecanismos de formación de palabras e cos fenómenos de evolución fonética, estes axudan dun xeito eficaz tanto á comprensión e ampliación do vocabulario, como a unha expresión máis axeitada e precisa na propia lingua.

A materia contribúe, ademais a espertar o interese polo coñecemento e conservación do patrimonio arqueolóxico e artístico de orixe romana, ben sexa no conxunto de Europa, na península Ibérica ou particularmente en Galicia.

A interrupción do ensino presencial no curso 2019/20 fixo que non se pudieran impartir a totalidade dos contidos na materia de latín de 1º Bacharelato. Estas aprendizaxes no adquiridas serán incorporadas á programación do curso actual durante o primeiro trimestre .

II. Contribución da área ao desenvolvemento das competencias clave

As competencias do currículo establecidas pola normativa básica para o noso sistema educativo son:

- a) Comunicación lingüística.**
- b) Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía.**
- c) Competencia dixital.**
- d) Aprender a aprender.**
- e) Competencias sociais e cívicas.**
- f) Sentido de iniciativa e espírito emprendedor.**
- g) Conciencia e expresións culturais.**

É evidente que a materia de Latín contribuirá en maior medida ao desenvolvemento de determinadas competencias, polo que é preciso sinalar en que aspectos contribúe a materia a ese desenvolvemento en cada unha. Referiremos pois esta contribución e máis adiante a súa relación cos obxectivos da materia.

Competencia en comunicación lingüística

A competencia en comunicación lingüística debemos vinculala coa práctica social da comunicación, sexa oral ou escrita. A materia de Latín contribúe de forma especial e significativa desde moitos e diferentes contidos e actividades a desenvolver a competencia en comunicación lingüística. O alumnado que cursa a materia adquire unha especial preparación para afrontar con éxito situacións de comunicación oral ou escrita, todo iso desde unha mellora evidente da comprensión formal do

acto comunicativo nas súas diferentes modalidades e dunha especial preparación para a motivación e creación de distintos tipos de mensaxes. A nosa materia achega ao desenvolvemento desta competencia, entre outras contribucións:

- Acceso a textos literarios traducidos como fonte de aprendizaxe e gozo.
- Comprensión do compoñente lingüístico da propia lingua e de linguas estranxeiras.
- Comprensión e expresión correcta de textos diversos que permiten unha mellor interacción social.
- Contextualización do acto comunicativo nas súas diferentes modalidades.
- Desenvolvemento de distintos rexistros lingüísticos e a súa correcta aplicación.
- Desenvolvemento da capacidade crítica ante a mensaxe e o seu contido.
- Facilidade para a aprendizaxe de linguas estranxeiras e a comunicación oral e escrita nestas.
- Fomento da capacidade creativa lingüística.
- Melloría na comprensión e emisión de mensaxes orais e escritas.
- Melloría na motivación da aprendizaxe a partir da melloría na comprensión e expresión lingüística.
- Preparación para un mellor acceso a diferentes culturas e, en consecuencia, a unha mellor comprensión da diversidade cultural do mundo actual.
- Preparación para un mellor acceso ao coñecemento mediante a lectura de textos orixinais.

Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía

A contribución da materia de Latín a esta competencia céntrase en

especial en desenvolver aspectos esenciais da formación do alumnado, como son:

- Desenvolvemento da capacidade crítica e análise razoada de problemas e situacións.

- Capacidade de aplicar o razoamento matemático e as súas ferramentas para describir e interpretar fenómenos, feitos e situacións en distintos contextos.

- Desenvolvemento de destrezas para a emisión de xuízos razoables e argumentados fundados nos datos que se manexan.

- Fomento de valores relacionados co rigor argumental, a veracidade e responsabilidade dos xuízos e as conclusións emitidos.

- Desenvolvemento de aspectos de cuantificación de obxectos, relacións e situacións.

- Análise de espazo e forma mediante a interpretación , elaboración e lectura de mapas, interpretación de obxectos, etc.

- Interpretación de relacións temporais de obxectos e circunstancias.

- Desenvolvemento do pensamento científico mediante a aplicación de métodos propios da disciplina.

- Promoción da investigación científica e achegamento aos métodos que lle son propios.

- Elaboración de xuízos críticos sobre o desenvolvemento científico e tecnolóxico ao longo da historia.

- Fomento de destrezas no uso das tecnoloxías.

- Capacidade de transmisión axeitada dos coñecementos mediante o uso correcto da linguaxe propia da materia.

Competencia dixital

Na materia de Latín, a contribución á competencia dixital é inherente

á aprendizaxe desta, posto que o emprego das tecnoloxías dixitais se converte nun instrumento imprescindible no proceso de ensinanza-

aprendizaxe da materia. Todo iso coa premisa da súa utilización creativa e crítica. Desta forma, a utilización das tecnoloxías dixitais na materia tradúcese nunha contribución clara ao desenvolvemento desta competencia:

- Coñecemento e emprego das principais aplicacións informáticas relacionadas co acceso á información, a súa elaboración e emprego para a comunicación, así como a creación de contidos.

- Fomento do traballo cooperativo.

- Busca de información mediante motores de busca.

- Análise e interpretación crítica da información obtida mediante as tecnoloxías dixitais.

- Capacidade de transformación da información obtida de fontes dixitais e o seu almacenamento en formatos correctos.

- Creación de contidos en distintos formatos (imaxe, texto, audio, etc.).

- Acceso e contribución ao coñecemento de dominio (wiki).

- Presentación de contidos en formatos dixitais e correcta elección da aplicación máis adecuada en función do contido e o receptor da mensaxe.

Aprender a aprender

A materia de Latín debe contribuír de forma especial ao desenvolvemento desta competencia, potenciando nos alumnos a capacidade de iniciar, organizar e manterse na aprendizaxe; e iso conséguese motivando o alumno na curiosidade pola materia, de modo que el mesmo se sinta protagonista da súa aprendizaxe:

- Motivación por aprender.

- Organización e xestión da propia aprendizaxe.

- Coñecemento e autonomía no propio proceso de aprendizaxe.

- Xestión de tarefas: estratexias de planificación, elaboración, supervisión e

resultados.

-Capacidade de aprendizaxe en grupo.

Competencias sociais e cívicas

O traballo e o coñecemento da propia evolución da sociedade romana supón unha contribución excelente ao desenvolvemento das competencias sociais e cívicas, máxime nunha sociedade como a actual, tan dinámica e complexa. E iso é así dada a diversidade de situacións e relacións que o estudo da sociedade e a historia de Roma ofrece ao alumnado. Desta forma, ese estudo e coñecemento contribuirá ao desenvolvemento desta competencia do seguinte modo:

-Capacidade para interpretar situacións e fenómenos sociais.

-Desenvolvemento de actitudes de respecto nas relacións sociais desde o coñecemento da súa diversidade histórica.

-Análise de situacións para a resolución de conflitos.

-Afianzamento de valores democráticos e de participación na sociedade.

-Contribución á mellora das institucións desde o coñecemento da súa historia.

-Conciencia de participación na sociedade actual desde o coñecemento da historia da organización do traballo e das relacións laborais.

-Desenvolvemento de actitudes pola igualdade e a non discriminación entre homes e mulleres e entre diferentes grupos étnicos ou culturais, desde o estudo da súa evolución histórica.

-Comprensión da realidade socioeconómica e de identidade cultural das sociedades actuais desde unha perspectiva histórica e cultural.

-Aprendizaxe crítica de conceptos como cidadanía, Estado, democracia, xustiza e igualdade.

-Respecto reflexivo e crítico ante as diferenzas existentes entre diferentes sistemas de valores.

Sentido de iniciativa e espírito emprendedor

Debemos ter en conta que esta competencia implica basicamente a capacidade que ten o alumno para transformar as súas ideas en actos. Ao desenvolvemento do proceso que implica esa transformación contribúe a materia de Latín mediante:

- Capacidade para pensar de forma creativa.
- Recoñecemento de actitudes emprendedoras en personaxes históricos.
- Fortalezas e debilidades de diferentes feitos históricos estudados (xestión de recursos, funcionamento de grupos humanos, valores, etc.).
- Capacidade de análise, planificación, organización e xestión de tarefas.
- Comunicación e presentación de proxectos.
- Capacidade de traballo individual e en grupo.
- Capacidade de autoavaliación.
- Desenvolvemento do criterio propio e autonomía na xestión da aprendizaxe para acadar os obxectivos planificados polo alumnado.

Conciencia e expresións culturais

O coñecemento e achegamento á sociedade, á cultura, á literatura, ao pensamento e ás manifestacións artísticas da Roma antiga contribúe de xeito especial ao desenvolvemento desta competencia:

- Coñecemento do legado cultural e artístico da Roma Antiga.
- Aprecio e valoración crítica das diferentes manifestacións culturais e artísticas.
- Análise do legado cultural e artístico da Roma antiga como elemento fundamental da cultura europea.
- Contribución á capacidade de comprensión e expresión artística do alumno.
- Desenvolvemento do interese polas manifestacións culturais e artísticas.

-Coñecemento de autores e autoras , obras, xéneros e estilos das diversas manifestacións artísticas romanas e o seu influxo nas manifestacións culturais e artísticas ao longo da historia ata a cultura e a arte contemporánea.

III. Concreción de obxectivos da área Latín II.

. OBXECTIVOS XERAIS PARA A MATERIA DE LATÍN II

A materia de Latín ten como principal finalidade o coñecemento da lingua e a cultura latina, facendo fincapé ao mesmo tempo no papel que esta desempeña en tanto que orixe e fundamento das linguas romances e da cultura occidental.

. CONCRECCIÓN DE OBXECTIVOS PARA A MATERIA DE LATÍN II

1. Identificar os principais aspectos e realizacións culturais de Roma, con especial atención á literatura e recoñecer os elementos desa herdanza latina que permanecen no mundo e na cultura actual e consideralos como unha das claves para a interpretación deste.
2. Valorar as achegas do legado cultural de Roma, especialmente da literatura, como elemento integrador de diferentes correntes de pensamento e actitudes (éticas, estéticas) que conforman o ámbito cultural europeo ao que o alumnado pertence.
3. Desenvolver o sentimento de pertenza á unidade cultural que é Europa, en cuxa base está o mundo latino, con actitudes de tolerancia e respecto cara aos seus distintos pobos e os doutras zonas do mundo.
4. Buscar información sobre aspectos relevantes da civilización romana, indagando en documentos e en fontes variadas, con aplicación das novas tecnoloxías, analízalos criticamente e constatar a súa presenza ao longo da historia.
5. Identificar os principais cambios na evolución do léxico latino ás linguas romances de España, contribuíndo así a un mellor coñecemento e aprecio desas linguas por parte dos alumnos e as alumnas.

6. Identificar a orixe latina do acervo léxico das linguas romances faladas polo alumnado, así como os principais procedementos de composición e derivación do latín e a súa permanencia nas linguas romances.

7. Recoñecer o papel integrador do latín en distintas áreas da ciencia, filosofía, historia, literatura, arte, arquitectura e en xeral na cultura e historia de Occidente.

8. Coñecer e utilizar os aspectos fonéticos, morfolóxicos, sintácticos e léxicos da lingua latina, aplicándoos correctamente na interpretación e tradución de textos orixinais latinos.

9. Analizar e interpretar textos diversos, traducidos e orixinais, mediante unha lectura comprensiva, distinguindo os xéneros literarios, as súas características esenciais e evolución, e analizando a estrutura lingüística, o pensamento e a ideoloxía que neles se reflicte, cunha actitude crítica ante o mundo latino e o mundo actual.

IV. Relación de estándares de aprendizaxe avaliáveis da materia que forman parte dos perfís competenciais

Os estándares de aprendizaxe avaliáveis relacionados cos obxectivos, contidos, criterios de avaliación e competencias clave, son os seguintes:

.CC = Competencias clave: **CCL:** Competencia en comunicación lingüística. **CMCCT:** Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía. **CD:** Competencia dixital. **CAA:** Competencia aprender a aprender. **CSC:** Competencias sociais e cívicas. **CSIEE:** Sentido de iniciativa e espírito emprendedor. **CCEC:** Conciencia e expresións cultur

Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	Bloque 1. Morfoloxía			Latín II. 2º de bacharelato
<ul style="list-style-type: none"> d p 	<ul style="list-style-type: none"> B1.1. Mantemento de elementos lingüísticos latinos nas linguas modernas: palabras patrimoniais, cultismos e semicultismos. 	<ul style="list-style-type: none"> B1.1. Distinguir e identificar palabras patrimoniais, cultismos e semicultismos. 	<ul style="list-style-type: none"> LA2B1.1.1. Recoñece e distingue a partir do étimo latino termos patrimoniais, semicultismos e cultismos, e explica as evolucións que se producen nun e noutro caso. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA CCEC
<ul style="list-style-type: none"> d g p 	<ul style="list-style-type: none"> B1.2. Evolución fonética, morfolóxica e semántica do latín ao galego e ao castelán. 	<ul style="list-style-type: none"> B1.2. Coñecer e aplicar as regras da evolución fonética e recoñecer os procesos de evolución semántica do latín ao galego e ao castelán, partindo dos étimos latinos. 	<ul style="list-style-type: none"> LA2B1.2.1. Realiza evolucións de termos latinos ao galego e ao castelán, aplicando as regras fonéticas de evolución, e recoñece palabras da súa lingua que sufriron procesos de evolución semántica, valorando a relación co significado orixinal do étimo latino. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CMCCT CCL CCEC
			<ul style="list-style-type: none"> LA2B1.2.2. Explica o proceso de evolución de termos latinos ás linguas romances, sinalando cambios fonéticos comúns a distintas linguas dunha mesma familia, e ilustralo con exemplos. 	<ul style="list-style-type: none"> CD CCL CAA
	Bloque 2. Morfoloxía			
<ul style="list-style-type: none"> i 	<ul style="list-style-type: none"> B2.1. Morfoloxía nominal e pronominal: 	<ul style="list-style-type: none"> B2.1. Coñecer as categorías 	<ul style="list-style-type: none"> LA2B2.1.1. Nomea e describe as 	<ul style="list-style-type: none"> CAA CCL

Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	formas menos usuais e irregulares.	gramaticais.	categorías, e sinala os trazos que as distinguen.	
<ul style="list-style-type: none"> d 	<ul style="list-style-type: none"> B2.1. Morfoloxía nominal e pronominal: formas menos usuais e irregulares. 	<ul style="list-style-type: none"> B2.2. Coñecer, identificar e distinguir os formantes das palabras. 	<ul style="list-style-type: none"> LA2B2.2.1. Identifica e distingue en palabras propostas os seus formantes, diferenciando lexemas e morfemas, e procurando exemplos noutros termos nos que estean presentes. 	<ul style="list-style-type: none"> CMCCT CCL
<ul style="list-style-type: none"> d 	<ul style="list-style-type: none"> B2.1. Morfoloxía nominal e pronominal: formas menos usuais e irregulares. 	<ul style="list-style-type: none"> B2.3. Realizar a análise morfolóxica das palabras dun texto latino e enuncialas. 	<ul style="list-style-type: none"> LA2B2.3.1. Analiza morfoloxicamente e palabras presentes nun texto latino, identifica correctamente os seus formantes e sinala o seu enunciado. 	<ul style="list-style-type: none"> CMCCT CCL
<ul style="list-style-type: none"> l d 	<ul style="list-style-type: none"> B2.1. Morfoloxía nominal e pronominal: formas menos usuais e irregulares. 	<ul style="list-style-type: none"> B2.4. Identificar, declinar e traducir todas as formas nominais e pronominais. 	<ul style="list-style-type: none"> LA2B2.4.1. Identifica con seguridade e axudándose do dicionario calquera tipo de formas nominais e pronominais, declínaas e sinala o seu equivalente en galego e en castelán. 	<ul style="list-style-type: none"> CD CCL CAA
			<ul style="list-style-type: none"> LA2B2.4.2. Aplica os seus coñecementos da morfoloxía nominal e pronominal latina para realizar traducións e retroversións, axudándose do dicionario. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA
<ul style="list-style-type: none"> l 	<ul style="list-style-type: none"> B2.2. Morfoloxía 	<ul style="list-style-type: none"> B2.5. 	<ul style="list-style-type: none"> LA2B2.5.1. 	<ul style="list-style-type: none"> CD

Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> d 	verbal: verbos irregulares e defectivos. Formas nominais do verbo: xerundio, xerundivo e supino. Conxugación perifrástica.	Identificar, conxugar, traducir e efectuar a retroversión de todas as formas verbais.	Identifica con seguridade e axudándose co dicionario calquera tipo de formas verbais, conxúgaas e sinala o seu equivalente en galego e en castelán	<ul style="list-style-type: none"> CAA CCL
			<ul style="list-style-type: none"> LA2B2.5.2. Aplica os seus coñecementos da morfoloxía verbal latina para realizar traducións e retroversións, axudándose do dicionario. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA CD
Bloque 3. Sintaxe				
<ul style="list-style-type: none"> e 	<ul style="list-style-type: none"> B3.1. Estudo pormenorizado da sintaxe nominal e pronominal. 	<ul style="list-style-type: none"> B3.1. Coñecer e aplicar os coñecementos da sintaxe nominal e pronominal para a tradución de textos latinos. 	<ul style="list-style-type: none"> LA2B3.1.1. Utiliza axeitadamente a análise da sintaxe nominal e pronominal dun texto para efectuar correctamente a súa tradución. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA
<ul style="list-style-type: none"> e 	<ul style="list-style-type: none"> B3.2. Tipos de oracións e construcións sintácticas. 	<ul style="list-style-type: none"> B3.2. Recoñecer e clasificar as oracións e as construcións sintácticas latinas. 	<ul style="list-style-type: none"> LA2B3.2.1. Recoñece, distingue e clasifica os tipos de oracións e as construcións sintácticas latinas, e relaciónaaas con construcións análogas existentes noutras linguas que coñeza. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA
<ul style="list-style-type: none"> e p 	<ul style="list-style-type: none"> B3.2. Tipos de oracións e construcións sintácticas. 	<ul style="list-style-type: none"> B3.3. Relacionar e aplicar coñecementos sobre elementos e construcións sintácticas en interpretación e tradución de 	<ul style="list-style-type: none"> LA2B3.3.1. Identifica na análise de frases e textos de dificultade graduada elementos sintácticos propios da lingua latina, e 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA

Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
		textos latinos.	relacións para traducilos cos seus equivalentes en galego e en castelán.	
<ul style="list-style-type: none"> d 	<ul style="list-style-type: none"> B3.3. Oración composta: coordinación e subordinación. 	<ul style="list-style-type: none"> B3.4. Definir, comprender e recoñecer os diferentes tipos de oracións compostas coordinadas e subordinadas. 	<ul style="list-style-type: none"> LA2B3.4.1. Define e comprende os conceptos de oración composta, coordinación e subordinación, sinala exemplos nos textos e recoñece os tipos de oracións compostas, tanto coordinadas como subordinadas, así como os nexos que as caracterizan. 	<ul style="list-style-type: none"> CAA CCL
<ul style="list-style-type: none"> e 	<ul style="list-style-type: none"> B3.4. Construcións de infinitivo, participio, xerundio, xerundivo e supino. 	<ul style="list-style-type: none"> B3.5. Coñecer as funcións das formas non persoais do verbo: infinitivo, participio, xerundio, xerundivo e supino. 	<ul style="list-style-type: none"> LA2B3.5.1. Identifica formas non persoais do verbo en frases e textos, tradúceas correctamente e explica as súas funcións. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA
Bloque 4. Literatura latina				
<ul style="list-style-type: none"> h 	<ul style="list-style-type: none"> B4.1. Transmisión literaria e xéneros literarios latinos: épica, historiografía, lírica, oratoria, comedia e fábula. 	<ul style="list-style-type: none"> B4.1. Enumerar os principais factores da transmisión da literatura latina ao longo dos períodos históricos, e describir os soportes da escritura na Antigüidade e a súa evolución. 	<ul style="list-style-type: none"> LA2B4.1.1. Nomea os aspectos máis salientables referentes á transmisión dos textos clásicos ao longo do tempo. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CMCCT CCEC
<ul style="list-style-type: none"> n 	<ul style="list-style-type: none"> B4.1. Transmisión literaria e xéneros 	<ul style="list-style-type: none"> B4.2. Coñecer as características 	<ul style="list-style-type: none"> LA2B4.2.1. Describe as características 	<ul style="list-style-type: none"> CAA CCL

Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	literarios latinos: épica, historiografía, lírica, oratoria, comedia e fábula.	dos xéneros literarios latinos, os seus autores, as obras máis representativas e as súas influencias na literatura posterior.	esenciais dos xéneros literarios latinos, e identifica e sinala a súa presenza en textos propostos.	<ul style="list-style-type: none"> • CCEC
<ul style="list-style-type: none"> • i • g 	<ul style="list-style-type: none"> • B4.1. Transmisión literaria e xéneros literarios latinos: épica, historiografía, lírica, oratoria, comedia e fábula. 	<ul style="list-style-type: none"> • B4.3. Coñecer os fitos esenciais da literatura latina como base literaria da literatura e da cultura europea e occidental. 	<ul style="list-style-type: none"> • LA2B4.3.1. Realiza eixes cronolóxicos e sitúa neles autores, obras e outros aspectos relacionados coa literatura latina. 	<ul style="list-style-type: none"> • CMCCT • CCEC
			<ul style="list-style-type: none"> • LA2B4.3.2. Nomea autores representativos da literatura latina, encádraos no seu contexto cultural, e cita e explica as súas obras máis coñecidas. 	<ul style="list-style-type: none"> • CD • CCL
<ul style="list-style-type: none"> • d 	<ul style="list-style-type: none"> • B4.1. Transmisión literaria e xéneros literarios latinos: épica, historiografía, lírica, oratoria, comedia e fábula. 	<ul style="list-style-type: none"> • B4.4. Analizar, interpretar e situar no tempo textos mediante lectura comprensiva, distinguindo xénero, época, características e estrutura, se a extensión da pasaxe o permite. 	<ul style="list-style-type: none"> • LA2B4.4.1. Realiza comentarios de textos latinos e sitúalos no tempo, explicando a súa estrutura, se a extensión da pasaxe o permite, e as súas características esenciais, e identifica o xénero ao que pertencen. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CSC • CCEC
<ul style="list-style-type: none"> • n • h • p 	<ul style="list-style-type: none"> • B4.1. Transmisión literaria e xéneros literarios latinos: épica, historiografía, lírica, oratoria, comedia e fábula. 	<ul style="list-style-type: none"> • B4.5. Establecer relacións e paralelismos entre a literatura clásica e a posterior. 	<ul style="list-style-type: none"> • LA2B4.5.1. Analiza o diferente uso que se fixo dos textos latinos, explorando o mantemento dos xéneros e os temas da literatura latina mediante 	<ul style="list-style-type: none"> • CSC • CD • CCL

Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			<p>exemplos da literatura contemporánea.</p> <ul style="list-style-type: none"> LA2B4.5.2. Recoñece a través de motivos, temas ou personaxes a influencia da tradición grecolatina en textos de autores/as contemporáneos/as, e sèrvese deles para comprender e explicar o mantemento dos xéneros e dos temas procedentes da cultura grecolatina, describindo os seus aspectos esenciais e os tratamentos que reciben. 	<ul style="list-style-type: none"> CSC CD CCL
Bloque 5. Textos				
<ul style="list-style-type: none"> e 	<ul style="list-style-type: none"> B5.1. Tradución e interpretación de textos latinos. 	<ul style="list-style-type: none"> B5.1. Realizar a tradución e interpretación de textos latinos orixinais. 	<ul style="list-style-type: none"> LA2B5.1.1. Utiliza adecuadamente a análise morfolóxica e sintáctica de textos latinos para efectuar correctamente a súa tradución. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA
<ul style="list-style-type: none"> d 	<ul style="list-style-type: none"> B5.1. Tradución e interpretación de textos latinos. 	<ul style="list-style-type: none"> B5.2. Utilizar o dicionario, analizar e valorar correctamente a información gramatical que proporciona e procurar o termo máis acaído na lingua propia para a tradución do texto. 	<ul style="list-style-type: none"> LA2B5.2.1. Utiliza con seguridade e autonomía o dicionario, analizando e valorando correctamente a información gramatical que proporciona, e identifica en cada caso o termo máis acaído na lingua propia, en función do contexto e do 	<ul style="list-style-type: none"> CD CAA CCL

Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			estilo empregado polo autor, para unha correcta tradución do texto.	
<ul style="list-style-type: none"> b 	<ul style="list-style-type: none"> B5.2. Comentario e análise histórica, lingüística e literaria de textos latinos orixinais. 	<ul style="list-style-type: none"> B5.3. Realizar comentarios lingüísticos, históricos e literarios de textos de autores latinos. 	<ul style="list-style-type: none"> LA2B5.3.1. Aplica os coñecementos adquiridos para realizar comentarios lingüísticos, históricos e literarios de textos. 	<ul style="list-style-type: none"> CAA CSC CCEC CCL
<ul style="list-style-type: none"> a 	<ul style="list-style-type: none"> B5.3. Coñecemento do contexto social, cultural e histórico dos textos traducidos. 	<ul style="list-style-type: none"> B5.4. Coñecer o contexto social, cultural e histórico dos textos traducidos. 	<ul style="list-style-type: none"> LA2B5.4.1. Identifica o contexto social, cultural e histórico dos textos propostos partindo de referencias tomadas dos propios textos e asociándoas con coñecementos adquiridos previamente. 	<ul style="list-style-type: none"> CSC CCEC CCL
<ul style="list-style-type: none"> h 	<ul style="list-style-type: none"> B5.4. Identificación das características formais dos textos. 	<ul style="list-style-type: none"> B5.5. Identificar as características formais dos textos. 	<ul style="list-style-type: none"> LA2B5.5.1. Recoñece e explica a partir de elementos formais o xénero e o propósito do texto. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CCEC
	Bloque 6. Léxico			
<ul style="list-style-type: none"> e p 	<ul style="list-style-type: none"> B6.1. Ampliación de vocabulario básico latino: léxico literario, científico e filosófico. 	<ul style="list-style-type: none"> B6.1. Coñecer, identificar e traducir termos latinos pertencentes ao vocabulario especializado: léxico literario, científico e filosófico. 	<ul style="list-style-type: none"> LA2B6.1.1. Identifica e explica termos do léxico literario, científico e filosófico, e tradúceos correctamente ao galego e ao castelán. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CMCCT CD
<ul style="list-style-type: none"> d g 	<ul style="list-style-type: none"> B6.2. Etimoloxía e orixe das palabras da 	<ul style="list-style-type: none"> B6.2. Recoñecer os elementos léxicos latinos 	<ul style="list-style-type: none"> LA2B6.2.1. Deduce o significado de palabras e 	<ul style="list-style-type: none"> CAA CCL

Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> p 	propia lingua.	que permanecen nas linguas dos/das estudantes.	<p>expresións latinas non estudadas a partir do contexto, ou de palabras ou expresións da súa lingua ou doutras linguas que coñeza.</p>	<ul style="list-style-type: none"> CD
			<ul style="list-style-type: none"> LA2B6.2.2. Identifica a etimoloxía e coñece o significado de palabras de léxico común e especializado do galego e do castelán. 	<ul style="list-style-type: none"> CD CCL
<ul style="list-style-type: none"> h 	<ul style="list-style-type: none"> B6.3. Locucións e expresións latinas incorporadas á lingua coloquial e á literaria. 	<ul style="list-style-type: none"> B6.3. Coñecer o significado das principais locucións latinas de uso actual e saber empregalas nun contexto axeitado. 	<ul style="list-style-type: none"> LA2B6.3.1. Comprende, explica e emprega na lingua propia e no contexto axeitado locucións e expresións latinas que se mantiveron na linguaxe literaria, xurídica, filosófica, técnica, relixiosa, médica e científica. 	<ul style="list-style-type: none"> CMCCT CSC CD CCEC CCL
<ul style="list-style-type: none"> d p 	<ul style="list-style-type: none"> B6.4. Composición e derivación culta: lexemas, prefixos e sufixos de orixe latina e grega. 	<ul style="list-style-type: none"> B6.4. Recoñecer a presenza de latinismos e helenismos na linguaxe científica e na fala culta, e deducir o seu significado a partir dos correspondentes termos latinos e gregos. 	<ul style="list-style-type: none"> LA2B6.4.1. Recoñece e explica o significado dos helenismos e dos latinismos máis frecuentes utilizados no léxico das linguas faladas en España, e explica o seu significado a partir do termo de orixe. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CCEC

Adaptación dos estándares de aprendizaxe ao ensino presencial / semipresencial/ non presencial

	PRESENCIAL	SEMIPRESENCIAL	NON PRESENCIAL
LA2B1.1.1. Recoñece e distingue a partir do étimo latino termos patrimoniais, semicultismos e cultismos, e explica as evolucións que se producen nun e noutro caso.	SI	SI	NON
LA2B1.2.1. Realiza evolucións de termos latinos ao galego e ao castelán, aplicando as regras fonéticas de evolución, e recoñece palabras da súa lingua que sufriron procesos de evolución semántica, valorando a relación co significado orixinal do étimo latino.	SI	SI	NON
LA2B2.1.1. Nomea e describe as categorías, e sinala os trazos que as distinguen	SI	SI	NON
LA2B2.2.1. Identifica e distingue en palabras propostas os seus formantes, diferenciando lexemas e morfemas, e procurando exemplos noutros termos nos que estean presentes	SI	SI	SI
LA2B2.3.1. Analiza morfoloxicamente palabras presentes nun texto latino, identifica correctamente os seus formantes e sinala o seu enunciado.	SI	SI	SI
LA2B2.4.1. Identifica con seguridade e axudándose do dicionario calquera tipo de formas nominais e pronominais, declínaas e sinala o seu equivalente en galego e en castelán.	SI	SI	SI
LA2B2.4.2. Aplica os seus coñecementos da morfoloxía nominal e pronominal latina para realizar traducións e retroversións, axudándose do dicionario.	SI	SI	SI
LA2B2.5.1. Identifica con seguridade e axudándose co dicionario calquera tipo de formas verbais, conxúgaas e sinala o seu equivalente en galego e en castelán	SI	SI	SI
LA2B2.5.2. Aplica os seus coñecementos da morfoloxía verbal latina para realizar traducións e retroversións, axudándose do dicionario.	SI	SI	SI
LA2B3.2.1. Recoñece, distingue e clasifica os tipos de oracións e as construcións sintácticas latinas, e relaciónaaas con construcións análogas existentes noutras linguas que coñeza.	SI	SI	SI
LA2B3.3.1. Identifica na análise de frases e	SI	SI	SI

textos de dificultade graduada elementos sintácticos propios da lingua latina, e relaciónaos para traducilos cos seus equivalentes en galego e en castelán.			
LA2B3.4.1. Define e comprende os conceptos de oración composta, coordinación e subordinación, sinala exemplos nos textos e recoñece os tipos de oracións compostas, tanto coordinadas como subordinadas, como os nexos que as caracterizan.	SÍ	SÍ	SÍ
LA2B4.1.1. Nomea os aspectos máis salientables referentes á transmisión dos textos clásicos ao longo do tempo.	SÍ	SÍ	NON
Describe as características esenciais dos xéneros literarios latinos, e identifica e sinala a súa presenza en textos propostos.	SÍ	SÍ	SÍ
LA2B4.3.1. Realiza eixes cronolóxicos e sitúa neles autores, obras e outros aspectos relacionados coa literatura latina.	SÍ	NON	NON
LA2B4.3.2. Nomea autores representativos da literatura latina, encádraos no seu contexto cultural, e cita e explica as súas obras máis coñecidas.	SÍ	SÍ	SÍ
LA2B4.4.1. Realiza comentarios de textos latinos e sitúaos no tempo, explicando a súa estrutura, se a extensión da pasaxe o permite, e as súas características esenciais, e identifica o xénero ao que pertencen.	SÍ	NON	NON
LA2B4.5.1. Analiza o diferente uso que se fixo dos textos latinos, explorando o mantemento dos xéneros e os temas da literatura latina mediante exemplos da literatura contemporánea.	SÍ	NON	NON
LA2B5.1.1. Utiliza adecuadamente a análise morfolóxica e sintáctica de textos latinos para efectuar correctamente a súa tradución.	SÍ	SÍ	SÍ
LA2B5.3.1. Aplica os coñecementos adquiridos para realizar comentarios lingüísticos, históricos e literarios de textos.	SÍ	NON	NON
LA2B5.4.1. Identifica o contexto social, cultural e histórico dos textos propostos partindo de referencias tomadas dos propios Textos asociándoas con coñecementos adquiridos.	SÍ	SÍ	NON
LA2B5.5.1. Recoñece e explica a partir de elementos formais o xénero e o propósito do texto.	SÍ	SÍ	SÍ
LA2B6.1.1. Identifica e explica termos do léxico literario, científico e filosófico, e tradúceos correctamente ao galego e ao castelán.	SÍ	SÍ	NON

LA2B6.2.2. Identifica a etimoloxía e coñece o significado de palabras de léxico común e especializado do galego e do castelán.	SÍ	SÍ	NON
LA2B6.3.1. Comprende, explica e emprega na lingua propia e no contexto axeitado locucións e expresións latinas que se mantiveron na linguaxe literaria, xurídica, filosófica, técnica, relixiosa, médica e científica.	SÍ	SÍ	SÍ
LA2B6.4.1. Recoñece e explica o significado dos helenismos e dos latinismos máis frecuentes utilizados no léxico das linguas faladas en España, e explica o seu significado a partir do termo de orixe.	SÍ	SÍ	SÍ

V. Concreción para cada estándar de aprendizaxe avialable

a) temporalización b) grao mínimo avialable c) procedementos e instrumentos de avialación

		GRAO MINIMO CONSE- CUCIÓN	PESO CUALIFI- CATIVO	TEMPORALIZA CIÓN POR AVALIACIÓN					
				PR OB A ESC RI- TA	TRABALLO INDIVIDU AL	OBSERVA CIÓN AULA/TA REFAS AULA VIRTUAL	1º	2ª	3º
CCL CAA CCE C	LA2B1.1.1. Recoñece e distingue a partir do étimo latino termos patrimoniais, semicultismos e cultismos, e explica as evolucións que se producen nun e noutro caso.	50%	5%			X			X
CCL CMCC T CCL CCE C	LA2B1.2.1. Realiza evolucións de termos latinos ao galego e ao castelán, aplicando as regras fonéticas de evolución, e recoñece palabras da súa lingua que sufriron procesos de evolución semántica, valorando a relación co significado orixinal do étimo latino.	25%				X			X
CD CC L CA A	LA2B1.2.2. Explica o proceso de evolución de termos latinos ás linguas romances, sinalando cambios fonéticos comúns a distintas linguas dunha mesma familia, e ilustralo con exemplos.	25%				X			X

		GRAO MINIMO CONSE- CUCIÓN	PESO CUALIFI- CATIVO	TEMPORALIZA CIÓN POR AVALIACIÓN					
				PROBA ESCRITA	TABAL LO INDIV DUAL	OBSERVACI ÓN NA TAR FEAS AULA VIRTUAL			
CAA CCL	LA2B2.1.1. Nomea e describe as categorías, e sinala os trazos que as distinguen.	100%		X	x	X	X	X	X
CMC CT CCL	LA2B2.2.1. Identifica e distingue en palabras propostas os seus formantes, diferenciando lexemas e morfemas, e procurando exemplos noutros termos nos que estean presentes.	75%		X	x	X	X	X	X
CMC CCL	LA2B2.3.1. Analiza morfoloxicamente palabras os seus formantes e sinala o seu enunciado.	100%		x	x	x	x	x	x
CD CC L CA A	LA2B2.4.1. Identifica con seguridade e axudándose do dicionario calquera tipo de formas nominais e pronominais, declínaas e sinala o seu equivalente en galego e en castelán.	100%		x	x	x	X	X	x
CCL CAA	LA2B2.4.2. Aplica os seus coñecementos da morfoloxía nominal e pronominal latina para realizar traducións e retroversións, axudándose do dicionario.	100%		x	x	x	X	X	x
CD CAA CC L	LA2B2.5.1. Identifica con seguridade e axudándose do dicionario calquera tipo de formas verbais, conxúgaas e sinala o seu equivalente en galego e en castelán	100%		x	x	x	X	X	X
CC L CA A CD	LA2B2.5.2. Aplica os seus coñecementos da morfoloxía verbal latina para realizar traducións e retroversións, axudándose do dicionario.	100%		x	x		X	X	X
		GRAO	PESO	TEMPORALIZA CIÓN POR AVALIACIÓN					

CLAVE	APRENDIZAXES AVALIABLES	MINIMO CONSECUCCIÓN	CUALIFICATIVO	PROBA ESCRITA	TRABALLO INDIVIDUAL	OBSEVACIÓN NA CLASE	1º	2º	3º
CCL CAA	LA2B3.2.1. Recoñece, distingue e clasifica os tipos de oracións e as construcións sintácticas latinas, e relaciónas con construcións análogas existentes noutras linguas que coñeza.	100%		x	x	x	x	x	x
CCL CAA	LA2B3.3.1. Identifica na análise de frases e textos de dificultade graduada elementos sintácticos propios da lingua latina, e relaciónas para traducilos cos seus equivalentes en galego e en castelán.	100%		x	x	x	x	x	x
CAA CCL	LA2B3.4.1. Define e comprende os conceptos de oración composta, coordinación e subordinación, sinala exemplos nos textos e recoñece os tipos de oracións compostas, tanto coordinadas como subordinadas, así como os nexos que as caracterizan.	1000 %		x	x	x	x	x	x
	APRENDIZAXES AVALIABLES	GRAO MINIMO CONSECUCCIÓN	PESO CUALIFICATIVO	TEMPORALIZACIÓN POR AVALIACIÓN					
				PROBA ESCRITA	TRABALLO INDIVIDUAL	OBSEVACIÓN NA CLASE/TAREFAS AULA VIRTUAL	1º	2º	3º
CCEC CMCC T CCEC	LA2B4.1.1. Nomea os aspectos máis salientables referentes á transmisión dos textos clásicos ao longo do tempo.	25%		x		x	x		
CA A CC L CCEC	Describe as características esenciais dos xéneros literarios latinos, e identifica e sinala a súa presenza en textos propostos.	100 %		x		x			x
CMCCT CCEC	LA2B4.3.1. Realiza eixes cronolóxicos e sitúa neles autores, obras e outros aspectos relacionados coa literatura latina.	75%		x		x			x
CD CCL	LA2B4.3.2. Nomea autores representativos da literatura latina, encádraos no seu contexto cultural, e cita e explica as súas obras máis coñecidas.	75%		x		x		x	x
CCL CSC CCE C	LA2B4.4.1. Realiza comentarios de textos latinos e sitúaos no tempo, explicando a súa estrutura, se a extensión da pasaxe o permite, e as súas características esenciais, e identifica o xénero ao que pertencen.	50%		x		x		x	x
CSC CD CC L	LA2B4.5.1. Analiza o diferente uso que se fixo dos textos latinos, explorando o mantemento dos xéneros e os temas da literatura latina mediante exemplos da literatura contemporánea.	50%		x		x		x	x
C. CLAVE	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	GRAO MINIMO CONSE-	PESO CUALIFICATIVO						

	AVALIABLES	CUCIÓN		TEMPORALIZACIÓN POR AVALIACIÓN					
				PROBA Escrita	TRABALLO INDIVIDUAL	OBSEVACIÓN NA CLASE	1º	2º	3º
CCL CAA	LA2B5.1.1. Utiliza adecuadamente a análise morfolóxica e sintáctica de textos latinos para efectuar correctamente a súa tradución.	100%		X	X	X		X	X
CD CAA CC L	LA2B5.2.1. Utiliza con seguridade e autonomía o dicionario, analizando e valorando correctamente a información gramatical que proporciona, e identifica en cada caso o termo máis acaído na lingua propia, en función do contexto e do estilo empregado polo autor, para unha correcta tradución do texto.	100%		X	X	X	X	X	X
CAA CSC CCE C CCL	LA2B5.3.1. Aplica os coñecementos adquiridos para realizar comentarios lingüísticos, históricos e literarios de textos.	50%		X	X	X	X	X	X
CSC CCE C CCL	LA2B5.4.1. Identifica o contexto social, cultural e histórico dos textos propostos partindo de referencias tomadas dos propios textos e asociándoas con coñecementos adquiridos previamente.	75%		X	X	X	X	X	X
CCL CCEC	LA2B5.5.1. Recoñece e explica a partir de elementos formais o xénero e o propósito do texto.	75%		X	X	X		X	X

		GRAO MINIMO CONSE- CUCIÓN	PESO CUALIFI- CATIVO	TEMPORALIZA CIÓN POR AVALIACIÓN						
				PRO BA ESC RIT A	TRABA LLO INDIVI DUAL	OBSERV ACIÓN NA AULA/TA REFAS AULA VIRTUAL	1º	2º	3º	
CCL CMCC T CD	LA2B6.1.1. Identifica e explica termos do léxico literario, científico e filosófico, e tradúceos correctamente ao galego e ao castelán.	50%			x				x	x
CD C CL	LA2B6.2.2. Identifica a etimoloxía e coñece o significado de palabras de léxico común e especializado do galego e do castelán.	75%		x			x	x	x	
CMCC T CSC CD CCEC CCL	LA2B6.3.1. Comprende, explica e emprega na lingua propia e no contexto axeitado locucións e expresións latinas que se mantiveron na linguaxe literaria, xurídica, filosófica, técnica, relixiosa, médica e científica.	75%		x	x		x	x	x	
CCL CCE C	LA2B6.4.1. Recoñece e explica o significado dos helenismos e dos latinismos máis frecuentes utilizados no léxico das linguas faladas en España, e explica o seu significado a partir do termo de orixe.	75		x	x		x	x	x	

CD CCL	LA2B6.2.2. Identifica a etimoloxía e coñece o significado de palabras de léxico común e especializado do galego e do castelán.	60%		x		x	x	x	x
CMCC T CSC CD CCEC CCL	LA2B6.3.1. Comprende, explica e emprega na lingua propia e no contexto axeitado locucións e expresións latinas que se mantiveron na linguaxe literaria, xurídica, filosófica, técnica, relixiosa, médica e científica.	90%		x	x	x	x	x	x
CCL CCEC	LA2B6.4.1. Recoñece e explica o significado dos helenismos e dos latinismos máis frecuentes utilizados no léxico das linguas faladas en España, e explica o seu significado a partir do termo de orixe.	90%		x	x	x	x	x	x

TEMPORALIZACIÓN

Como xa indicamos, o primeiro trimestre adicarase a adquisición daqueles aprendizaxes esenciais non adquiridos no curso anterior

PRIMEIRA AVALIACIÓN

Sintaxe casual:

O nominativo. O acusativo. O xenitivo. O dativo. O ablativo.

Sintaxe verbal:

A pasiva no tema de perfecto

Formas nominais do verbo: o infinitivo, o participio, o xerundio, o xerundivo.

Tradución: escolma de textos de sintaxe sinxela para ir pouco apouco introducindo as subordinadas.

Sintaxe de adxectivos e pronomes: persoais, demostrativos, interrogativos, relativos.

Literatura: Plauto e Tito Livio.

SEGUNDA AVALIACIÓN

Sintaxe verbal:

. Voz perifrástica activa e pasiva. Infinitivo perifrástico activo e pasivo.
Infinitivo en construción persoal.

Literatura. Cicerón e Virxilio

TERCEIRA AVALIACIÓN

Sintaxe proposicional:

Proposicións finais e consecutivas. Proposicións causais e temporais.
Proposicións condicionais e concesivas. Proposicións comparativas.

Literatura. Horacio.

VI Concrecións metodolóxicas

Os textos converteranse no punto de partida para traballar simultaneamente os aspectos morfosintácticos da lingua latina, o seu léxico e a súa relación co galego e co castelán, así como os aspectos culturais .

Os contidos e as tarefas estarán na aula virtual de xeito que se a presencialidade non fose posible, a materia podería seguir impartíndose sen interrupción. Se as clases son presenciais , a profesora na aula introduce os temas , orienta na busca de información e resolve dúbidas. No caso de ensino non presencial este labor faríase a través de videoconferencia e utilizando os recursos que ofrece a aula virtual.

Aspectos xerais

Partir da competencia inicial do alumnado.

Terase en conta as aprendizaxes non adquiridas

Ter en conta a diversidade: respectar os ritmos e estilos de aprendizaxe

---

Potenciar as metodoloxía activas.

Enfoque orientado á realización de tarefas e resolución de problemas

---

Estratexias concretas:

Memorización comprensiva

- Indagación e investigación sobre documentos, textos, prensa,...
  - Elaboración de sínteses
  - Análise de documentos, gráficos, mapas, táboas de datos
  - Comentarios de textos, gráficos, mapas
  - Resolución de problemas
  - Simulacións
-

Secuencia habitual de traballo na aula:

Motivación:

- Presentación actividade con mapas, gráficos, textos, videos.....
- Estarán na aula virtual

Información do profesora:

- Información básica para todo o alumnado
  - Información complementaria para reforzo e apoio
  - Información complementaria para afondamento e ampliación
-

Traballo persoal:

A través da aula virtual propoñeráse diferentes tarefas que o alumnado deberá entregar. Estas tarefas suporán:

- Lectura e comprensión de textos
-

-
- Análise de documentos, pequenas investigación, etc.
-
- Resposta a preguntas e cuestionarios
-
- Resolución de problemas
-
- Comentario de documentos, mapas, imaxes, etc.
-
- Elaboración de mapas, gráficas, sínteses mapas conceptuais.
-
- Memorización comprensiva

Avaliación:

- Análise de producións: resposta a cuestionarios, traballos de investigación, videos , audios..... Todos eles serán entregados servíndose da aula virtual.
-
- Exposicións orais na aula , se o ensino é presencial. No caso da non presencialidade as exposicións faranse por videochamada ou a través dos videos realizados polo alumnado.
-
- Probas escritas. Se non é posible a presencialidade haberá probas escritas online.
-
- Traballos individuais
-
- Observación do traballo na aula sempre que a presencialidade sexa posible. Se non é así, a profesora fará un seguimento do traballo do alumnado a través da aula virtual . Tamén se fará seguimento da participación do alumando nas videochamadas.
-

VI. Materiais e recursos didácticos

Non hai libro polo o material necesario para esta materia estará a disposición do alumnado na aula virtual. Este material será :

- páxinas web , prensa dixital, enciclopedias virtuais, programas de presentación (Powerpoint ou similares)
- documentos elaborados pola profesora .
- Material audiovisual (documentais e películas de tema clásico)

- Dicionarios etimolóxicos e mitolóxicos.
- Mapas históricos e planos

Ademáis se o ensino é presencial , o alumando disporá dos recursos que ofrece a Biblioteca do Centro.

VII. Avaliación

CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN

Realizaranse dúas probas escritas por avaliación. Estas probas serán feitas na aula ou online se non é posible a presencialidade. Estas probas seguirán o modelo establecido pola CIUG . A cualificación seguirá tamén os criterios de CIUG.

Farase a media das dúas probas escritas que se realizarán por avaliación. Esta media representará un 70 % da nota da avaliación. O 30% restante obterase da cualificación das tarefas que acompañarán aos contidos que se impartan. Estas tarefas serán propostas a través da aula virtual e serán entregadas tamén por este medio.

RECUPERACIÓN: non haberá recuperacións das avaliacións de xeito que aprobar unha avaliación supón aprobar a anterior no caso de que estivese suspensa.

- O resultado final será a media das tres avaliacións.

AVALIACIÓN EXTRAORDINARIA : SETEMBRO

Comprende toda a materia do curso. O modelo de

exame será como foi ao longo do curso.

CONTIDOS MÍNIMOS ESIXIBLES

- Tradución correcta dun texto coa axuda do dicionario, na que se manifeste un coñecemento gramatical.
- Coñecemento dos tema de literatura.
  - Coñecemento das lecturas obrigadas.
- Análise gramatical e sintáctico.
- Coñecemento das principais expresións latinas usadas na actualidade.
- Correcta ortografía e expresión en castelán ou galego.

VIII. Indicadores para avaliar a práctica docente

<u>INDICADORES DE LOGRO DO PROCESO DE ENSINO</u>	ESCALA			
	1	2	3	4
1. O nivel de dificultade foi adecuado ás características do alumnado?				
2. Conseguiuse crear motivar para lograr a actividade intelectual do alumnado?				
3. Conseguiuse a participación activa de todo o alumnado?				
4. Contouse coa implicación das familias no traballo do alumnado?				
5. Mantívose contacto periódico coas familias por parte do profesorado ?				
6. Adoptáronse medidas curriculares e organizativas para atender aos alumnos con NEAE ?				
7. Atendeuse adecuadamente a diversidade do alumno?				

8. Utilizáronse diferentes instrumentos de avaliación?				
9. Deuse valor real á observación do traballo na aula?				
10. Valorouse o traballo corporativo do alumnado dentro do grupo?				

11. Como norma xeral fanse explicacións xerais para todo o alumnado?				
12. Ofrécense a cada alumna/o as explicacións individualizadas que precisa?				
13. Elabóranse actividades atendendo á diversidade?				
14. Elabóranse probas de avaliación adaptadas ás necesidades do alumnado con NEAE?				
15. Utilízanse distintas estratexias metodolóxicas en función dos temas a tratar?				

16. Combínase o traballo individual e en equipo?				
17. Poténcianse estratexias de animación á lectura?				
18. Poténcianse estratexias tanto de expresión como de comprensión oral e escrita?				
19. Incorpóranse as TIC aos procesos de ensino – aprendizaxe?				
20. Préstase atención aos elementos transversais vinculados a cada estándar?				
21. Ofrécese ao alumnado de forma rápida os resultados das probas, traballos...?				

22. Analízase e coméntase co alumnado os aspectos mais significativos derivados da corrección das probas, traballos...?				
23. Dáselle ao alumnado de visualizar e comentar os resultados?				
24. O nivel de dificultade foi acorde coas características do alumnado?				
25. Contouse ca implicación das familias no traballo do alumnado?				

IX. Organización das actividades de seguimento, recuperación e avaliación da materia pendente.

No hai alumnado coa materia de Latín I pendente.

X. Acreditación de coñecementos previos .

Neste curso non hai ningún /a alumno/a que quiera cursar Latín II sen ter cursado Latín I polo que non é preciso ningunha acreditación de coñecementos previos.

XI. Deseño avaliación inicial e medidas a adoptar en función dos resultados

As dúas primeiras semanas do curso faremos actividades e exercicios que recollan os contidos mínimos de Latín I. Deste xeito o alumnado poderá valorar aqueles contidos que necesita repasar e a profesora poderá resolver as dúbidas que xurdan.

XII. Atención a diversidade

Coñecer a composición da aula é fundamental para a boa práctica docente. Para obter información necesaria:

- Información do titor ou titora do curso anterior así como do

profesorado que impartiu nos anos anteriores clase a dito alumnado.

- Observación na aula.
- Unha proba escrita inicial para valorar o coñecemento en morfoloxía e sintaxe así como a capacidade de expresión escrita e comprensión lectora.

A partir desta información é posible identificar as carencias do alumnado . Habrá que ter en conta aquel alumnado con necesidades educativas, con altas capacidades e con necesidades non diagnosticadas, pero que requiran atención específica por estar en risco, pola súa historia familiar, etc...

- Formularanse exercicios de distinta dificultade para adaptarse ao distinto ritmo de aprendizaxe.

_ Fomentarse o traballo colaborativo para que o alumnado organize a súa aprendizaxe e resolva as dificultades en grupo.

-Crearase na aula un ambiente tranquilo e agradable que permita o traballo individual e en equipo.

- A profesora resolverá individualmente as dúbidas ao alumnado que o precise.

XIV. Temas transversais:

- Desenvolvemento do hábito lector: lecturas propostas

Na PRIMEIRA AVALIACIÓN: Plauto: Asinaria , Cásina. Xemelgos... según representacións do Festival de Teatro.(Esta lectura pode ser substituída pola película "Golfus de Roma")

Tácito. Discursos de Calgaco e Agrícola.

-Na SEGUNDA AVALIACIÓN: Tito Livio, A traxedia de Lucrecia da obra Ab urbe condita.

Ovidio: Apolo e Dafne Metamorfosis

Píramo e Tisbe Metamorfosis

Orfeo e Eurídice Metamorfosis

- Na TERCEIRA AVALIACIÓN: CATULO, POEMAS DE CATULO A LESBIA, 52,2,86,87,109,5,7,3,85,70,8,11. DITA ORDE REFLECTE UNHA SECUENCIA NOS SENTIMENTOS DO POETA.

Pódese optar tamén polo visionado da película *Golfus de Roma* para abordar o estudo da comedia plautina, como xa dixemos. Existe importante información na rede con cuestionarios para os alumnos, artigos etc

<http://cineymundoclasico.blogspot.com>

Guía didáctica de Golfus de Roma Por Fernando Lillo Redonet

Plauto y Golfus de Roma información sobre as relacións da película como Plauto e, ademais, algúns exercicios. Escrito por Pedro Luis Cano

- Plan de integración das TIC.

A situación de pandemia por mor da COVID 19 fixo que o curso 2019-20 os dous últimos trimestres non puidesen ser presenciais. Esta circunstancia evidenciou o papel das TIC no ensino actual. Agora ben, para que as TIC cumpran a súa función de instrumento facilitador para a aprendizaxe , é necesario que todo o alumando dispoña dos medios necesarios. Evitarase así que as TIC sexan un instrumento non de aprendizaxe senón de desigualdade nas aulas.

Utilización das Tic en Latín 2:

A utilización de recursos tecnolóxicos facilitan a aprendizaxe. Agora ben, as TIC son unha ferramenta de traballo e como tal hai que consideralas. Citaremos algunhas das súas vantaxes:

- . Realización de tarefas de forma rápida e cómoda .
- . Acceso rápido a gran cantidade de información. Realización de actividades interactivas
- . Desenrolo das capacidades do alumno . Motivación .Flexibilidade de horario

XV. Actividades extraescolares.

Por mor da COVID 19 o Departamento de Latín non establece actividades extraescolares este curso.

XVI. Mecanismos de revisión, avaliación e modificación da programación didáctica.

Mecanismo avaliación e modificación de programación didáctica	Escala			
	1	2	3	4
(Indicadores de logro)				
1.- Diseñáronse unidades didácticas ou temas a partir dos elementos do currículo?				
2.- Secuenciáronse e temporalizáronse as unidades didácticas/temas/proxectos?				
3.- O desenvolvemento da programación respondeu á secuenciación e temporalización?				
4.- Engadiuse algún contido non previsto á programación?				
5.- Foi necesario eliminar algún aspecto da programación prevista?				
6.- Secuenciáronse os estándares para cada unha das unidades/temas?				
7.- Fixouse un grao mínimo de consecución de cada estándar para superar a materia?				
8.- Asígnouse a cada estándar o peso correspondente na cualificación ?				
9.- Vinculouse cada estándar a un/varios instrumentos para a súa avaliación?				
10.- Asociouse con cada estándar os temas transversais a desenvolver?				
11.- Fixouse a estratexia metodolóxica común para todo o departamento?				
12.- Estableceuse a secuencia habitual de traballo na aula?				

13.- Son adecuados os materiais didácticos utilizados?		
14.- O libro de texto é adecuado, atractivo e de fácil manipulación para o alumnado?	☐	☐
15.- Diseñouse un plan de avaliación inicial fixando as consecuencias da mesma?	☐	☐
16.- Elaborouse unha proba de avaliación inicial a partir dos estándares?	☐	☐
17.- Fixouse para o bacharelato un procedementos de acreditación de coñecementos previos?	☐	☐
18.- Establecéronse pautas xerais para a avaliación continua: probas, exames, etc.?	☐	☐
19.- Establecéronse criterios para a recuperación dun exame e dunha avaliación?	☐	☐
20.- Fixáronse criterios para a avaliación final?	☐	☐
21.- Establecéronse criterios para a avaliación extraordinaria?	☐	☐
22.- Establecéronse criterios para o seguimento de materias pendentes?	☐	☐
23.- Fixáronse criterios para a avaliación desas materias pendentes?	☐	☐
24.- Elaboráronse os exames tendo en conta o valor de cada estándar?	☐	☐
25.- Definíronse programas de apoio, recuperación, etc. vinculados aos estándares?	☐	☐
26.- Leváronse a cabo as medidas específicas de atención ao alumnado con NEE?	☐	☐
27.- Leváronse a cabo as actividades complementarias e extraescolares previstas?	☐	☐
28.- Informouse ás familias sobre criterios de avaliación, estándares e instrumentos?	☐	☐
29.- Informouse ás familias sobre os criterios de promoción? (Artº 21º, 5 do D.86/15)	☐	☐
30.- Seguiuse e revisouse a programación ao longo do curso?	☐	☐
31.- Contribuíuse desde a materia ao plan de lectura do centro?	☐	☐
32.- Usáronse as TIC no desenvolvemento da materia?	☐	☐

Brión , setembro 2020

A Xefa de Departamento de Latín e Grego

Esther García Gerbolés